LEIDENDE PRINCIPES

Buyer Group
Zero Emissie Bouwmaterieel

"Als we het anders willen, moeten we het anders gaan doen"

Het behalen van de KCI Zero Emissie doelstellingen in 2030, het Schone Luchtakkoord en het SEB vereisen een omvangrijke maatschappelijke transitie. Publieke opdrachtgevers die hieraan bij willen dragen hebben zich verenigd in de Buyer Group Zero Emissie Bouwmaterieel (ZEB), die het versneld toepassen van zero emissie bouwmaterieel bij projecten in de GWW en de B&U door middel van emissieloos inkopen wil stimuleren. Hierbij is van belang dat de verscheidene opdrachtgevers een eenduidig beeld voor de markt schetsen en een handelingsperspectief voor inkopers bieden met behulp van een eenduidig kader en werkwijze voor het inkoopproces. Onderstaand zijn door de Buyer Group ZEB een aantal leidende principes geformuleerd die als kader kunnen dienen voor de marktvisie.

De Leidende Principes. Waarom?

Aanbesteden en inkopen is (steeds vaker) een strategisch instrument om grote transitionele doelen uit het Klimaatakkoord verder te brengen. Bij zowel de grootste uitvoeringsorganisatie van het Rijk, tot de kleinste gemeente van Nederland. Iedereen heeft er mee te maken. Opdrachtgevers en opdrachtnemers hebben hierbij een bijzondere positie omdat ze maatschappelijke vraagstukken als duurzaamheid en circulariteit o.a. middels aanbesteden en inkopen moeten invullen. Want om in 2030 emissieloos te kunnen werken moet er enorm veel gebeuren. Er is nog niet veel emissieloos materieel. Netwerken zijn niet beschikbaar. Er is geen regelgeving. En het materieel dat er is, is kostbaar. Hoe organiseren we dit zodat er op alle bouwplaatsen in Nederland emissieloos gewerkt kan worden door bouwers?

Hierbij moet geld van de belastingbetaler zorgvuldig worden uitgegeven. Maar daarnaast moet er innovatie plaatsvinden. Ook op het gebied van emissiereducerende maatregelen die niets met materieel te maken hebben, zoals ontwerpen met minder grond en andere materialen. En waar inkopen vaak risico's beperken betekent, is innoveren risico's opzoeken. Dat vereist zowel een balans tussen beide uitgangspunten als een attitude in dit proces tussen partijen die gericht is op samenwerken.

Het bovenstaande is niet nieuw. Het beschrijft een ontwikkeling die al langer is ingezet en uitgebreid is beschreven in de Marktvisie. De leidende principes zijn bedoeld om wat betreft de realisatie van emissieschoon en emissieloos werken op de bouwplaats, te laten zien hoe we de ingezette samenwerking tussen opdrachtgever en opdrachtnemer verder kunnen vormgeven om de enorme uitdagingen goed in te vullen. Middels een aantal korte en pragmatische uitgangspunten, die niet worden opgelegd, maar waarbij de urgentie om tot handelen te komen wordt benadrukt. En vooral laten zien dat kennisontwikkeling over de grenzen van publiek en privaat heen, de enige manier is om binnen de gestelde termijnen de gestelde doelen te gaan halen.

Kernwoorden	Leidende principe	Toelichting	Voorbeeld
Zero Emissie bouwplaats in 2030	1. In 2030 is elke uitvraag gericht op Zero Emissie (ZE) als vast onderdeel	De urgentie van het behalen van de doelstellingen sluit vrijblijvendheid uit. Hierbij is het van belang dat landelijke richtlijnen worden gevolgd en dat het inkoopproces zodanig is vormgegeven dat ZE inkopen mogelijk is.	
Modernisering werkwijze opdrachtgevers en opdrachtnemers	2. Het handelingsperspectief heeft betrekking op alle partijen in de keten	Om de doelstellingen te behalen heeft de gehele keten een verantwoordelijkheid. Het is daarom van belang dat alle marktpartijen, niet alleen hoofdaannemers, een operationeel en financieel perspectief geboden wordt om investeringen mogelijk te maken. De marktvisie is van toepassing bij het inkoopproces en biedt daarmee alle partijen in de keten eenzelfde handelingsperspectief.	- Toepassen van de marktvisie - Projectenkalender Waterschaps-markt 2021 - KRW Projectenkalender
Samenwerking en kennisdeling	3. Ketenpartners (opdrachtgevers, opdrachtnemers, leveranciers) werken actief samen en delen actief kennis om de transitie naar ZE mogelijk te maken	Alle partijen hebben de verantwoordelijkheid om intensief met elkaar samen te werken, leermomenten naar boven te halen en best practices met elkaar te delen. Ook samenwerking omtrent het stimuleren van laadinfrastructuur is nodig.	
Maatwerk	4. Opdrachtgevers waarborgen maatwerk passend bij de omvang van het project en de aard van de problematiek	Projectoverstijgend samenwerken van verschillende (publieke) opdrachtgevers in een gebied vergroot de haalbaarheid en efficiëntie van projecten. Materieel, materiaal en transport van verschillende projecten kan beter op elkaar worden afgestemd (bijvoorbeeld hergebruikt) als projecten worden gezien als 'meervoudig' i.p.v. als 'individueel'. Daarnaast wordt het investeren in emissieloos materieel aantrekkelijker voor marktpartijen wanneer meer temporele flexibiliteit wordt geboden. Zo krijgen zoveel mogelijk partijen de kans om mee te doen aan de transitie waardoor zoveel mogelijk ruimte wordt geboden voor innovatie.	- Samenwerking tussen vier gemeenten in de Betuwe - Dijkversterking aan de Waal
Monitoring	5. De voortgang richting de 2030 doelstellingen wordt nauwlettend in de gaten gehouden en zowel kwalitatief als kwantitatief gemonitord	Maatregelen moeten werkelijk bijdragen aan het realiseren van de ZE doelstellingen. Daartoe is het ontwikkelen van een integrale monitoringstool noodzakelijk – een uniforme tool die door alle partijen eenduidig te gebruiken is. Het tweejaarlijks bijstellen van de leidende principes waarborgt de aansluiting op de praktijk en zorgt voor bijsturing waar nodig.	